

Södertörns högskola | Grundlärarprogrammet med interkulturell profil, mot
fritidshem, erfarenhetsbaserad | C-uppsats 7,5 hp | Fritidspedagogik 3 |
höstterminen 2014

***”Jag går ut mest med mina kompisar
men om de är där så är jag där
ibland spelar vi pingis”***

- en studie om barns meningsfulla fritid

Av: Josefin Ryd

Handledare: Peter Josephson

ABSTRACT

Titel: ”Jag går ut mest med mina kompisar men om de är där så är jag där ibland spelar vi pingis” – en studie om barns meningsfulla fritid

Författare: Josefin Ryd

Handledare: Peter Josephson

Termin: ht-14

Syfte: Denna studie syftar till att ta reda på vad barn på ett fritidshem tycker om att göra på sin fritid. Det stora fokuset i undersökningen är att se vilka aktiviteter som barnen väljer att göra när de befinner sig på sitt fritidshem och vad de väljer att göra när de inte är där. Den tar också reda på huruvida personal tolkar sitt uppdrag om hur barn ska få en meningsfull fritidshemsvistelse.

Frågeställningar:

- Vad tycker barnen om att göra på sin fritid? (både utanför och på fritidshemmet)
- Vilka aktiviteter, som fritidshemmet erbjuder, tycker barnen om att delta i/ inte delta i?
- Vilka aktiviteter gör att vissa barn väljer att inte vara på fritids och vilka gör att de vill vara där? (gäller de som får gå hem själva)
- Hur tolkar personalen sitt uppdrag?

Metod: Det empiriska materialet i uppsatsen består av enkäter som är ifylla av en skolas mellanstadiebarn samt av personal som arbetar i skolans olika fritidshem.

Sammanfattning: Resultaten pekar på att många mellanstadiebarn som får gå hem själva efter skoltid väljer att göra det och har sin fritid utanför fritidshemmet. Det visar sig att det finns många aktiviteter utanför fritidshemmet som barnen utför när de är lediga och som inte utövas på fritidshemmet. Därför visar resultatet på olikheter mellan vad de väljer att göra när de är lediga och vad de väljer att göra på fritidshemmet. I resultatet framkommer dock också likheter. Huruvida personalen tolkar sitt uppdrag visar det sig att det överensstämmer med de styrdokument som reglerar fritidshemmets verksamhet.

Nyckelord: meningsfull fritid, fritidshem, barns fritid, barns perspektiv, inflytande

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

ABSTRACT

1. INLEDNING & BAKGRUND	4
2. SYFTE.....	6
2.1 Frågeställningar:	6
3. METOD	7
3.1 Metodval	7
3.2 Datainsamling.....	7
3.3 Urval.....	8
3.4 Genomförande	9
3.5 Etiska aspekter	10
3.6 Databearbetning	11
4. LITTERATURÖVERSIKT	13
4.1. Att se utifrån barns perspektiv.	13
4.2 Barns inflytande.	14
4.3 Leken i fritidshemsverksamheten.....	15
4.4 Pedagogiskt ledarskap – hur kommer det till uttryck?.....	15
4.5 Fritid utanför fritidshemmet.	16
5. STYRDOKUMENTEN.....	18
5.1 Barnkonventionen.....	18
5.2 Skollagen.	18
5.3 Lgr 11 (Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet).....	19
5.4 Allmänna råd för fritidshem.	19
6. RESULTATPRESENTATION.....	21
6.1 Barnens enkätresultat.	21
6.1.1 Vilka aktiviteter tycker du om att göra på din fritid när du är ledig?.....	21
6.1.2 Vilka aktiviteter tycker du om att göra på XXXX när du får bestämma själv?	23
6.1.3 Vilka aktiviteter på XXXX brukar du vara med i när personal bestämt?	24
6.1.4 Vilka aktiviteter på XXXX brukar du INTE vara med i när personal bestämt?	25
6.1.5 Finns det aktiviteter på XXXX som gör att du INTE väljer att vara där?.....	27
6.2 Personalens enkätresultat.	28
7. RESULTATANALYS & DISKUSSION	30
7.3 Metoddiskussion	33
7.4 Mina slutsatser	34
7.4 Nya forskningsfrågor	36
8. KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING.....	37
Appendix	39
<i>Brev till föräldrar.....</i>	<i>3940</i>
<i>Enkät fritidshemspersonal.</i>	<i>39</i>
<i>Enkät mellanstadieelever</i>	<i>3942</i>

1. INLEDNING & BAKGRUND

Jag har arbetat på fritidshem i många år och anser därmed att jag har en del erfarenheter och kunskaper inom verksamhetens olika områden. Vad jag dock har upplevt genom åren är att jag och mina kolleger har alldeles för lite kunskap om vad barn har för fritidsintressen och ta tillvara på dem när fritidshemsverksamhetens aktiviteter planeras och genomförs. Vi skulle behöva lägga mer tid till att undersöka vad barnen vill göra på fritidshemmet och utgå ifrån det i vårt arbetsuppdrag. Istället lägger vi ner mycket energi åt att planera aktiviteter som vi tror att barnen vill göra och utefter vad vi anser att de ska lära sig. Detta utifrån ett vuxenperspektiv.

Fritidshemmets aktiviteter är också knutna till skolans uppdrag. Detta innebär att dessa ofta är styrda och ibland också obligatoriska för barnen. Detta leder då till att barnen inte helt själva får bestämma över vad de vill göra över sin lediga tid. Det finns vissa ramar. I *Fritidshemmet – en samtalsguide om uppdrag, kvalitet och utveckling* (2011) står följande

Barn kan ofta känna sig fria att delta i eller avstå från aktiviteter som erbjuds i fritidshemmet, men de kan inte helt fritt välja vilken aktivitet de vill utöva. Ekonomiska resurser och lokaler begränsar liksom pedagogernas kompetens och förutsättningar. Den fria tiden i fritidshemmet kan för föreningsaktiva barn innebära frihet från aktiviteter och tid till lek, vila och reflektion. För ett barn vars förälder varken har råd eller möjlighet att stödja ett aktivt fritidsliv kan den fria tiden i fritidshemmet inspirera till deltagande i aktiviteter som engagerar barnet (Skolverket 2011, s. 24).

Detta betyder att fritidshemmet erbjuder vissa barn att göra det de vill och begränsar andra barn i det de vill göra. Det finns dessutom också olika förhinder av det utbud som de vill ha. Därför anser jag att det är av stor vikt att personalen lär känna barnen för att ha vetskap om vad de vill och vad de behöver för att lättare kunna planera verksamheten utefter de förutsättningar som finns.

I enighet med min erfarenhet har personal och barn ibland inte samma idéer om vad barn ska tillbringa sin tid åt när det handlar om fritidshemsverksamhetens utformning. Det går ju inte att ta reda på om det inte lyfts fram och samtalas kring. Men vad kan då vara meningsfullt att göra utifrån personal och barns olika perspektiv? Att känna att någonting är meningsfullt kan enligt mig skilja sig mellan olika individer. Detta kan t.ex. innebära att en person ser en händelse som viktig och att det då bidrar till en fortsatt sak att syssla med (Hwang & Nilsson 2011, s. 122). Att en person väljer att göra något upprepade gånger kan då bero på skilda saker eftersom individer är olika och därmed väljer att aktivera sig på olika sätt. Det är därför

jag i min undersökning vill ta reda på vad barns meningsfulla fritid innebär utifrån personalens perspektiv och hur verksamheten utformas utifrån detta synsätt samt hur det stämmer överens med barnens egentliga upplevelser av vad som är meningsfullt för dem att göra. Hur som helst så måste barnen ha personalens hjälp till att kunna få göra det de vill. De måste få ett inflytande och det är personalens arbete att se till så att de får det.

Dock finns det dessutom styrdokument som leder personalens arbete i verksamhetens utformning. I dessa står det att vistelsen på fritidshemmen ska ge barn en meningsfull fritid, men inte hur personalens tillvägagångssätt ska ske. Det är då relevant att titta på huruvida dessa styrdokument hjälper personalen i deras arbete och hur de tolkar vad som står i dem.

2. SYFTE

Syftet med min undersökning är att ta reda på vad barn på ett fritidshem tycker om att göra på sin fritid. Det stora fokuset i undersökningen är att se vilka aktiviteter som barnen väljer att göra när de befinner sig på sitt fritidshem, men även vad de väljer att göra när de inte är där. Jag vill se om det finns några skillnader i dessa val. Jag vill dessutom se hur personalen uppfattar uppdraget om att ge barn en meningsfull fritid och om de stämmer överens med de styrdokument som reglerar fritidshemsverksamheten.

2.1 Frågeställningar:

- Vad tycker barnen om att göra på sin fritid? (både utanför och på fritidshemmet)
- Vilka aktiviteter, som fritidshemmet erbjuder, tycker barnen om att delta i/ inte delta i?
- Vilka aktiviteter gör att vissa barn väljer att inte vara på fritids och vilka gör att de vill vara där? (gäller de som får gå hem själva)
- Hur tolkar personalen sitt uppdrag?

3. METOD

3.1 Metodval

Min undersökning har bestått av kvantitativa metoder med kvalitativa inslag. Undersökningen har varit kvantitativ på så sätt att empirin samlats in genom enkäter som delvis analyserats utifrån statistiska metoder. Den har varit kvalitativ genom att vissa frågor i enkäterna bestått av öppna frågor för att få in information i form av s.k. ”mjuk data”, som jag sedan analyserat genom tolkning (Patel & Davidson 2003, s.13-14).

Jag valde att enkom använda mig av enkäter för att samla in mitt empiriska material. Detta för att jag klart och tydligt skulle kunna ta del av en stor mängd information ifrån ett stort antal människor på ett så koncentrerat sätt som möjligt. Jag ville att svaren skulle vara mätbara för att kunna göra min jämförelse i resultatet, därför är mängden information och de kortfattade svaren väsentliga för analysen av materialet.

3.2 Datainsamling.

På det undersökta fritidshemmet går barn i årskurs 3-5. De barn som är inskrivna (som vistas där dagligen) har föräldrar som betalar för att få ha sitt barn på fritidshemmet när de arbetar. De barn där föräldrarna inte betalar eller barn som fyllt 10år är utskrivna, dvs. tillhör en öppen verksamhet där de inte längre har en plats men får vistas på fritidshemmet under särskilda villkor. Dessa barn har inte alls den tillsyn av personalen som de inskrivna och får komma och gå som de vill. Personalen har inte heller samma ansvar för dessa barn som för de inskrivna. Även de inskrivna barnen har olika avtal för vad som gäller för sin hemgång. För att kunna kategorisera dessa barn har fritidshemspersonalen skapat ett system där de har olika färger på sina vistelsekort, som sätts upp på en anslagstavla när de kommer till fritidshemmet och plockas ner när de går hem:

- Rött kort – får endast gå hem med förälder
- Gult kort - får gå hem själv genom överenskommelse med förälder.
- Grönt kort - får gå hem själv närsomhelst.
- Inget kort - tillhör öppna verksamheten och bestämmer själv om han/hon ska vara på fritidshemmet eller inte.

Antal barn i respektive klass är: 3a: 23st, 3b: 22st, 4a: 23st, 4b: 26st, 5a: 23st och 5b: 24st. Det totala antalet barn som går på mellanstadiet är då 141st. Antalet barn som är inskriva på fritidshemmet är 45 stycken. De barn som har röda kort är 10 stycken, de som har gula kort är 21 stycken, de som har gröna kort är 14 stycken och resterande barn har inga kort och tillhör därmed den öppna verksamheten. Antalet barn som varit närvarande då enkätundersökningen genomfördes var 127 st. Antalet barn som valde att inte delta i undersökningen, men som var närvarande var 5 st. Totalt antal barn som besvarat enkäterna var då 122st.

Den fastanställda personal som arbetar på skolans olika fritidshem och som tagit del av undersökningen är 11 st. Majoriteten av fritidshemspersonalen har en utbildning inom området. 6 barnskötare med utbildning, 4 utbildade barnskötare och en fritidspedagog. 3 av dessa arbetar på det fritidshem där undersökningen är gjord, dvs. fritidspedagogen, en utbildad barnskötare och en utbildad barnskötare. Antalet personal som valde att delta i undersökningen och som lämnade in enkätsvar var 5 st.

3.3 Urval.

Som jag nämnde tidigare så har inte alla barn eller all personal deltagit. Analysen av mitt insamlade empiriska material har då skett utifrån en ”tillgänglig grupp” (Patel & Davidson 2003, s. 131). Detta innebär att jag inte valt själv vilka som ska delta i utan fått empiri utifrån de personer som funnits vid platsen och tillfället som varit för enkätundersökningen. Då undersökningen har byggts på frivillighet och närvaro har det skett ett alltför stort bortfall i båda fallen för att en generalisering av resultaten skulle vara möjlig. Ett externt bortfall på mer än 20 % har skett. Hos barnen var det 19 av 141 st som inte deltog (26,79%) och hos personalen var det 6 av 11 st (66%). Jag kan i och med det inte kunna säga att slutresultatet gäller för alla barn eller all personal. Vad anledningarna har varit till detta har jag inte lagt fokus på (Patel & Davidson 2003, s.132). Det har istället varit viktigare för mig att redovisa resultaten ifrån de som medverkat.

Validitet och Reliabilitet.

Jag har velat få fram så tillförlitliga svar som möjligt i undersökningen. Därför har jag varit noga med reliabiliteten (att mätningarna är riktigt utförda) och validiteten (att syftet är undersökt och inget annat) (Thurén 2013, s. 26). Genom att använda mig av enkäter som undersökningsmaterial har jag försökt göra reliabiliteten och validiteten så höga som möjligt

då deltagarna själva formulerat sina svar skriftligt och utifrån sig själva. Anonymiteten tror jag också har bidragit till att de svarat det de verkligen tycker. Barnens svar har jag dessutom kunnat hantera som statistiska uppgifter eftersom de kunnat sammanställas till olika gruppstillhörigheter (Patel & Davidson 2003, s. 103). Som genom diagram bidragit till att kunna summera ett korrekt resultat.

3.4 Genomförande

Jag valde att skapa två olika typer av enkäter eftersom jag ville ha ut skilda uppgifter av barn och personal (Patel & Davidson 2003, s. 131). Det har varit viktigt för mig att ha en god relation till alla som har deltagit, då jag trott att det ska bidra till att fler velat vara med i undersökningen (Trost 1986, s.12)

Barnens enkäter.

Meningen med enkäterna var att ta reda på vad barnen väljer att göra på sin fritid, både utanför och på fritidshemmet. Enkäterna har innehållit frågor som barnen med egna ord fått beskriva vad de tycker om att göra på sin fritid. Sammanställningen av enkäterna har sedan analyserats statistiskt. Jag har sammanställt dem för att se vad som är mest populärt att göra/minst populärt att göra på fritidshemmet. Genom de olika svaren som barnen har angett har jag därmed kunnat mäta rangordningen numeriskt. Därmed har jag använt mig av deskriptiv statistik (Patel & Davidson 2003, s. 111).

Jag valde att besöka barnen och be dem fylla i enkäterna på en av deras lektioner under skoltid. Detta för att jag skulle kunna träffa så många som möjligt och framförallt de som inte vistas alls på det undersökta fritidshemmet. Då jag besökte barngrupperna i deras klasser fick de besvara frågorna med mig i rummet. Jag var noga med att berätta syftet med undersökningen, att deltagandet var frivilligt och att enkäterna skulle behandlas med anonymitet. Jag berättade också att de närsomhelst kunde fråga mig om något var oklart med enkäten eller om de behövde hjälp med att fylla i den. Detta var det en del som gjorde. Därmed kan man säga att enkäten besvarades under ledning (Patel & Davidson 2003, s. 73). Eftersom barnens enkäter skulle behandlas med anonymitet skulle jag inte få reda på vilket barn som svarat vad (Patel & Davidson 2003, s. 74). De la de färdigifyllda lapparna på bordet framför sig upp och ned som jag sedan samlade in. De som valde att inte delta lade också sin lapp upp och ner, men utan något ifyllt. Barnen fick besvara olika frågor på enkäten beroende

på huruvida de får gå hem själv från fritidshemmet eller inte. De barn som var inskrivna fick besvara alla frågor, den sista om de fick gå hem själva. De öppna barnen fick svara på den första och den sista frågan, och alla frågor för den som brukar vara på fritids.

Personalens enkäter.

Enkäterna till personalen skickade jag ut både via mejl (som de kunde besvara och sedan skicka tillbaka) och genom att dela ut dem i personalrummet (så att de kunde skriva för hand). Detta för att nå ut och få fler att vilja besvara dem. De enkäter som besvarades via mejl skulle behandlas konfidentiellt, dvs. att jag visste vilka som svarade vad på frågorna men inte lämnat ut dessa uppgifter. De enkäter som besvarades i personalrummet skulle däremot behandlas med anonymitet, dvs. att jag inte fick reda på vem som svarat vad (Patel & Davidson 2003, s. 74). Ingen personal valde att svara via mejl. De valde alla att skriva för hand och ställa upp genom anonymitet.

De enkäter som jag la i personalrummet (och som skrevs för hand) besvarades delvis också under ledning av mig. Detta precis som hos barnen, där jag fanns tillgänglig i rummet om de behövde hjälp med besvarandet av dem. Jag hade dessutom med mig en kaka att bjuda på, som skulle få personalen att bli motiverade till uppgiften. Allt för att locka dem till ett intresse till undersökningen (Patel & Davidson 2003, s. 74).

Jag hade också formulerat dessa enkätfrågor så att de inte kunde besvaras med korta fasta svarsalternativ. Jag ville istället att personalen skulle besvara frågorna utifrån sig själva och att svaren skulle vara så personliga som möjligt. Frågorna skulle få personalen att tänka efter vad arbetsuppdraget egentligen innebär, vad de gör i sin vardag och sätta ord på det. Detta genom så öppna frågor som möjligt som de skulle få besvara (Kylén 2004, 61).

3.5 Etiska aspekter

Igenom hela undersökningsperioden har jag förhållit mig till särskilda etiska riktlinjer. Jag har dessutom försökt ha goda relationer med de som deltagit i enkäterna eftersom jag hela tiden trott att det ska gagna undersökningen (Ahrne & Svensson 2011, s. 64). Meningen med undersökningen har varit att den ska få svar på frågor som kan utveckla personalens arbete med att ge barn en meningsfull fritid. Det positiva ändamålet har varit en fördel i att kunna hålla en etisk profil genom arbetets gång. Riktlinjer som jag förhållit mig till är följande

Informationskravet - Deltagarna har vetat om syftet med undersökningen innan deras medverkan (Patel & Davidson 2003, s. 74). De har också vetat om att de uppgifter som jag fått in av dem inte har använts till något annat än i min forskning (Ahrne & Svensson 2011, s. 31). Deltagarna har fått all information om hur deras medverkan kommer att hanteras innan de svarat på frågorna i enkäterna (Patel & Davidson 2003, s. 74), att det ska vara frivilligt att delta och ha möjlighet att närhelst de vill avbryta sin medverkan (Patel & Davidson 2003, s. 63).

Samtyckeskravet - För att få vårdnadshavarnas samtycke till deras barns deltagande skickade jag hem ett missivbrev som beskrev undersökningens tillvägagångssätt (Ahrne & Svensson 2011, s. 51). De som inte velat att sitt barn ska delta har genom detta kunnat meddela mig. Detta gjorde dock ingen. Jag informerade även samma villkor för personalen genom ett mejl. Jag förklarade också för dem varför jag ville att de skulle delta och därmed motivera dem till en medverkan i undersökningen (Trost 1986, s. 66).

Konfidentialitetskravet - Jag har valt att inte nämna några namn på någon av de som medverkat i min undersökning och heller inte vad skolan heter där fritidshemmet ligger eftersom det annars hade krävts ett samtycke av samtliga medverkande (Patel & Davidson 2003, s. 63).

Nyttjandekravet – Resultatet av min undersökning kommer inte att användas för kommersiella sammanhang eller andra ickevetenskapliga syften (Patel & Davidson 2003, s. 63). Jag vill dock att personalen på det undersökta fritidshemmet ska kunna ta del av resultatet för att kunna använda informationen i sitt arbete med att utveckla sin verksamhet i arbetet med att ge barnen en meningsfull fritid.

3.6 Databearbetning

Transkribering av barnens enkäter.

Jag sorterade först ut barnens svar, beroende på vilka villkor som de har när de vistas på fritidshemmet. Rött kort, gult kort, grönt kort och den öppna verksamheten. Jag tog ut de olika kategorierna ifrån de sex olika klasserna eftersom barnen inte har kort beroende på klass utan genom vilket avtal som föräldrarna har angett för sitt barn på fritidshemmet. Sedan la jag ihop

likheterna i aktiviteter tillsammans för att se vad som var mest populärt att göra beroende på avtalet på fritidshemmet och sedan la jag ihop alla barnens svar för att se helheten, alltså vad mellanstadiebarnen ägnar mest tid åt på sin fritid.

Jag har en del gånger fått tolka vad som har stått i enkäterna då vissa barn missuppfattat frågorna, haft olika sorters stavfel, för dålig svenska, bara skrivit spela men inte vad de spelar osv. Exempel på detta har varit att något barn svarat armgång eller någons namn på aktivitet som personal har bestämt. En del har också missförstått, eller inte vet, vad personalen bestämt för aktiviteter och vad de bestämmer att göra själva på fritidshemmet. Ibland hade barnen också fyllt i samma svar på vad de får bestämma själva och vad personalen bestämt, antagligen för att de anser att det är båda som har fått bestämma. Två barn glömde fylla i *vem är du* i enkäten (men dessa kunde jag se vilken kategori de tillhörde, och placerade dessa där). Dessa små missar tog jag med i resultatet då jag tyckte att det viktiga var att deras åsikter kom fram och eftersom de inte hade någon inverkan på det slutgiltiga resultatet.

Transkribering av personalens enkäter.

Eftersom all personal besvarat enkäterna för hand började jag med att datorisera ner vad de skrivit. Jag kategoriserade vad de olika sagt på de olika frågorna och märkte upp vilken person som svarat vad genom att märka upp person 1, person 2 osv. Med detta kunde jag sedan se vad de gemensamt hade skrivit på varje fråga samt att jag kunde se hur enskild personal svarat på de olika frågorna. Här förstod jag allt som de skrivit, men ändrade i datoriseringen till mina egna ordformuleringar. Fick dock tolka vad som menats i något enskilt fall pga. stavfel. I det stora hela påverkade det inte slutresultatet.

4. LITTERATURÖVERSIKT

Det har varit svårt att få tag på tidigare forskning som gjorts inom mitt undersökningsområde. I enighet med min erfarenhet beror det på att fritidshemsverksamheten inte är prioriterad i diverse diskussioner och undersökningar. Det finns mest forskning inom skola och förskoleverksamheten. Därför har jag valt att visa på denna typ av forskning eftersom den på ett eller annat sätt kan hjälpa till med att förklara olika begrepp inom min undersökning. Det förekommer också en del tidigare uppsatser av studenter som undersökt liknande områden eftersom de, vad jag tror, precis som jag tyckt att det finns brist på den här sortens forskning på högre nivå. Jag har även valt att kategorisera olika områden med särskilda rubriker och underrubriker för att poängtera viktiga områden som måste tas hänsyn till.

4.1. Att se utifrån barns perspektiv.

Arnér och Tellgren (2006) hävdar att det är viktigt att vuxna pratar med barn för att få reda på hur de ser på världen utifrån deras egna ögon. Detta för att vuxna ska kunna komma nära barns egna perspektiv och för att skapa en bra kommunikation dem emellan (Arnér och Tellgren 2006, s. 16).

Barns frihet är beroende av vuxna.

Aspán (2009) lyfter i sin doktorsavhandling *Delade meningar. Om värdepedagogiska invitationer för barns inflytande och igenkännande* att vuxna inte är delaktiga i barns tankar. Detta leder till att barn och vuxna får olika perspektiv på vad barns självständighet är. Det är därför viktigt att vuxna lyssnar på vad det enskilda barnet har att säga. Detta innebär dock inte att barnet alltid ska få som det vill utan handlar mer om att vuxna ska vara beredda på att kunna ändra inställning (Aspán 2009, s. 210-212). Aspán menar att barns och vuxnas perspektiv är olika och att vuxna har ett större ansvar än vad barn har, eftersom det är de styrande i skolan (Aspán 2009, s. 225).

Barns beskrivningar av fritid och meningsfull fritid.

Blennerhed (2013) har studerat hur barn på ett fritidshem beskriver vad fritid och meningsfull fritid är utifrån deras perspektiv. Sammanfattningen av vad som framkommit av de 80 barn som deltog i undersökningen var följande: ”det är när man gör något, ofta tillsammans med

andra, och att denna aktivitet skall för att vara meningsfull innehålla ett viss mått av nöjdhet och frihet att välja” (Blennerhed 2013, s. 53).

4.2 Barns inflytande.

Arnér och Tellgren (2006) menar att i förskolan och skolan läggs barns grund för att de i framtiden ska kunna samverka i samhället genom de demokratiska principer som råder i landet. Därför är det viktigt att vuxna ska arbeta för att barn ska kunna säga sin åsikt och få denna respekterad (Arnér & Tellgren 2006, s. 14).

Det är viktigt.

Selberg (fil. dr i lärande) menar i sin bok *Främja elevers lärande genom elevinflytande* (2001) att elevernas inflytande är viktigt i deras lärande. Prestationerna hos eleverna i deras arbete ökar om de har ett inflytande, där deras vilja till arbete stimuleras genom att få kunna påverka.

Barns åsikter om delaktighet, relationer och meningsfull fritid på fritidshemmet.

Gustafssons (2014) studie om barns delaktighet på fritidshemmet var att lyfta fram barns egna åsikter. Detta för att få fram kunskap om vad barn själva anser vara centralt för att få en meningsfull fritidshemsvistelse (Gustafsson 2014). Gustafsson fick fram av de barn som deltog att det var viktigt att känna delaktighet genom att vara med och bestämma i beslut som handlade om var de skulle vara och vad de skulle göra under sin vistelse på fritidshemmet (Gustafsson 2014, s. 20). Det var även viktigt att få vara med kompisar, speciellt den bästa kompis, och att pedagogerna gav trygghet genom ett bemötande som innebar att lyssna och ha förståelse (Gustafsson 2014, s. 23-24).

Pedagogers syn på inflytande.

Johansson och Overup (2014) gjorde en studie om hur fem pedagoger på en förskola tolkar inkluderingsbegreppet i sitt yrkesuppdrag. De fick fram att de ansåg att inkludering var viktigt i verksamheten, men att det ibland förekom vissa dilemman vad gäller att kunna se till de barn som behöver extra stöd i sin utveckling. Normbegreppet och vad som är normalt hos barn behöver då definieras eftersom de annars inte kan se vilka barn som är i behov av särskilt stöd och ge dem den hjälp som de behöver sin utveckling. Slutresultatet av studien visade att inkludering var viktigt i verksamheten och att det skulle finnas med i dess utformning, men måste ibland tas hänsyn till beroende på olika situationer och sammanhang (Johansson och Overup 2014, s. 5).

4.3 Leken i fritidshemsverksamheten.

Öhman (2011) menar att barns lek behöver stimuleras och uppmuntras av vuxna. Vuxna behöver värdesätta hur leken har betydelse för barns utveckling genom att ge dem tid till lek och skapa inbjudande lekmiljöer (Öhman 2011, s. 9-10). Genom lek kan barn uttrycka sig själva, inneha en god självkänsla och få uppleva att de kan lyckas med något. De kan också få ta egna initiativ och inneha kontroll samtidigt som de får lära sig något (Öhman 2011, s. 13-15). Det är viktigt att vuxna observerar barn för att kunna förstå dem i deras lek (Öhman 2011, s. 16).

Fritidspedagogers förhållningssätt till lek.

Andersson och Svensson (2011) gjorde en studie om fritidspedagogers förhållningssätt till barns lek. De fick fram, genom observationer och intervjuer av fritidspedagoger, att leken är mycket viktig i barns vardag där de genom sin lek tar lärdom av en massa saker. Att leken har en självfallen plats i fritidshemmets verksamhet (Andersson och Svensson 2011, s. 27). De fick också fram att pedagogerna inte ska störa barn i den fria leken alltför mycket, men ska finnas i närheten om det t.ex. uppstår konflikter som de inte kan lösa själva. Pedagogerna skulle inte heller gå in och styra. Det var inte vanligt att pedagogerna själva tog fram olika lekar i verksamheten utan deltog i barnens lek tillsammans med dem och ställde upp och engagerade sig i deras egna intressen (Andersson och Svensson 2011, s. 30). Vissa lekar som barnen valde att utföra var dessutom mer vanligt förekommande än andra lekar (Andersson och Svensson 2011, s. 32).

4.4 Pedagogiskt ledarskap – hur kommer det till uttryck?

Jensen, Løw och Zetterström (2013) hävdar att pedagogiskt ledarskap är att kunna hitta en balans mellan frihet och styrning i arbetet med barn. Att ett barn ska kunna känna frihet behöver inte förhindras av olika ramar och regler. Det gäller att hitta ett möte mellan de olika perspektiven som ska leda till att barnen kan ta initiativ, men under vissa ramar (Jensen, Løw och Zetterström 2011, s. 153).

Vad personal och barn tycker om sin verksamhet.

Anell och Bisenius (2009) gjorde en undersökning om hur barn i åk 5 och deras två fritidsledare uppfattade sin fritidshemsverksamhet. De tog reda på om båda parter uppfattade verksamheten på samma sätt och vad fritidsledarna tyckte att dessa barn hade för behov att

tillfredsställa (Anell och Bisenius 2009, s. 5-6). Det som de kom fram till var att båda parterna uppfattade oftast hur verksamheten såg ut på likasinnat sätt, men att det vid något enstaka tillfälle kunde skilja sig åt. Detta genom att barnen t.ex. önskade att det fanns tillgång till tv-spel och datorer som fritidsledarna inte integrerade i verksamheten. Verksamhetens utformning gagnade i stort många barns behov eftersom det fanns flertalet olika aktiviteter för dem att vara med i, där dessutom fritidsledarna brydde sig om barnen och hade bra uppsikt över dem. Barnen tyckte att det var bra att de fick bestämma själva huruvida de skulle vara på fritidshemmet eller inte (att de fick komma och gå som de vill) och att fritidshemmet var ett ställe där de fick göra det de ville och där de kunde träffa och umgås med kompisar (Anell och Bisenius 2009, s. 24).

Den pedagogiska omsorgen håller inte.

Efter att skolinspektionen granskat 77 fritidshem i Sverige kom de fram till att många av dem skulle kunna göra mer arbete med att ge barn stimulans och hjälpa till med att utveckla barns lärande. Detta när det gäller uppdraget om att komplettera skolan, erbjuda barn en meningsfull fritid och stöd i utvecklingen. En förklaring är att det pedagogiska arbetet som genomförs av de som arbetar där inte alltid tas på allvar (Skolinspektionen 2010, se Barnombudsmannen rapporterar BR2010:01, s. 70). En annan förklaring är den försämrade kvalitén på fritidshemmen pga. barngruppernas ökade storlek samt att personaltäthetens minskning (Skolverket 2008, se Barnombudsmannen rapporterar BR2010:01, s. 70-71).

4.5 Fritid utanför fritidshemmet.

Balldin (2003) beskriver fritid som social konstruktion och är något som sker mellan bestämda tider, där individen får tillbringa sin tid med det som denne vill göra. Fritid sker oftast i form av något som individen gör och som är frivilligt, men kan också vara förutbestämt och strukturerat (Balldin 2003, s. 7).

Fritid hos barn i Fagersta.

Olsson och Pousette (2006) genomförde en undersökning om vad barn i tredje klass i Fagersta gör på sin fritid. De fick fram via sin studie att det finns behov av att öka barns intresse för att de ska vilja delta i olika organiserade aktiviteter och att antalet deltagare i olika sorters aktiviteter skiljer sig mellan olika skolor i Fagersta. De fick också fram att det är viktigt för

barn att delta i organiserade aktiviteter tillsammans med vuxna och barn för att kunna stärka sin självkänsla (Olsson och Pousette 2006, s. 32).

Statistiska centralbyrån: Barns fritid.

Medierådet gjorde 2010 en undersökning om vad barn i åldrarna 9-16 år i ägnar sig åt för aktiviteter på sin fritid. Genom den kom de fram till att killar och tjejers fritidssysselsättningar är ungefärligt lika, men skiljer sig åt då aktiviteterna görs olika mycket beroende på kön.

Tabellen nedanför visar rangordningen, där det som var mest populärt att göra står högst upp och det som var minst populärt står längst ner (barnen fick i undersökningen ge fem alternativ).

Flickor	Pojkar
Gör läxor, skolarbeten	Spelar dator-/tv-spel
Träffar kompisar	Gör läxor, skolarbeten
Använder internet	Använder internet
Håller på med någon sport	Håller på med någon sport
Tittar på tv eller dvd	Träffar kompisar
Är med familjen	Tittar på tv eller dvd
Umgås på sociala sajter	Är med familjen
Lyssnar på musik	Lyssnar på musik
Läser böcker och tidningar	Umgås på sociala sajter
Spelar dator-/tv-spel / Hjälp till hemma	Hjälp till hemma

(Medierådet 2010, se Barnombudsmannen rapporterar BR2010:01, s. 99).

5. STYRDOKUMENTEN

Jag har valt att ta fram de styrdokument som reglerar huruvida barn ska kunna få en så meningsfull fritid som möjligt på fritidshemmen i Sverige. Jag vill genom detta lyfta fram vilka dokument som personalen ska ta del av och som de ska följa i sitt yrkesuppdrag. Här tar jag upp de som finns och som styr personalens arbete med att ge barn en meningsfull fritid. Detta gör jag i rangordning med det styrdokument som förklarar uppdraget utförligast sist.

5.1 Barnkonventionen.

Barnkonventionen är en FN konvention om barns rättigheter som Sverige tillsammans med många andra länder valt att skriva under. Därmed är det ett bindande avtal som måste efterlevas. Artikel 31 i konventionen tar upp följande:

Konventionsstaterna erkänner barnets rätt till vila och fritid, till lek och rekreation anpassad till barnets ålder samt rätt att fritt delta i det kulturella och konstnärliga livet. Konventionsstaterna skall respektera och främja barnets rätt att till fullo delta i det kulturella och konstnärliga livet och skall uppmuntra tillhandahållandet av lämpliga och lika möjligheter för kulturell och konstnärlig verksamhet samt för rekreativ- och fritidsverksamhet (Unicef).

Konventionen innebär alltså att alla barn har rätt till att ha fri tid på sina egna villkor inom olika verksamheter och att det är upp till vuxna att ge dem möjlighet till det. Vuxna ska också uppmuntra och visa olika alternativ av fritidssysselsättningar för barnen.

5.2 Skollagen.

Sveriges rikes lagar styrs av barnkonventionen. I skollag (2010:800) 14 kap. 2 § kan man läsa följande:

Fritidshemmet kompletterar utbildningen i förskoleklassen, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan och särskilda utbildningsformer som skolplikt kan fullgöras i. Fritidshemmet ska stimulera elevernas utveckling och lärande samt erbjuda dem en meningsfull fritid och rekreation. Utbildningen ska utgå från en helhetssyn på eleven och elevens behov. Fritidshemmet ska främja allsidiga kontakter och social gemenskap (Sveriges riksdag).

Skollagen innebär då att fritidshemmet ska genom sitt uppdrag erbjuda barn en meningsfull fritid. Detta ska då stimulera det individuella barnets lärande i ett helhetsperspektiv.

5.3 Lgr 11 (Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet).

Lgr 11's innehåll styrs av skollagarna och är sammansatt av Skolverket (2011). Fritidshemmet ska tillämpa del 1 och 2 i denna läroplan, dvs. skolans värdegrund och uppdrag samt övergripande mål och riktlinjer. I dessa två delar framgår det ingenting om att fritidshemmet ska erbjuda barn en meningsfull fritid. Detta innebär att fritidshemmet ska förhålla sig till de direktiv som står i Lgr11 samtidigt som de har ett annat uppdrag, att fungera som ett komplement till skolan genom att erbjuda en annan typ av verksamhet.

I delarna framkommer däremot att personalen ska planera verksamheten efter vad det individuella barnet behöver för att tillägna sig olika kunskaper och utforma den så att individen kan få förutsättningar för att nå sina mål. Personalen ska då planera verksamheten så barnet får tillgång till lek eftersom den är väsentlig i kunskapsutvecklingen. Genom fritidshemmet ska barnet få ta del av en varierad och balanserad verksamhet som har ett utbud som stimulerar olika kunskapsformer och som därmed bidrar till en helhet för individen. Personalen ska också ge barnet möjligheter till att utveckla olika uttrycksformer genom sin verksamhet så att det får ta del av olika sorters kunskaper och erfarenheter (Skolverket 2011, s. 8- 10). Personalen ska även erbjuda en verksamhet där barn får komma i kontakt med verksamheter utanför skolan som t.ex. kulturliv, arbetsliv och föreningsliv (Skolverket 2011, s. 17).

5.4 Allmänna råd för fritidshem.

De allmänna råden är också sammansatta av Skolverket (2007). Det är ett dokument som förhåller sig och styrs av det som står i Lgr 11, men innefattar de andra uppdragen som fritidshemmet har. Denna finns till så att personalen genom mer konkreta direktiv kan planera fritidshemsverksamheten. Här står det klart och tydligt att fritidshemmet ska erbjuda barn en meningsfull fritid:

Enligt skollagen skall fritidshemmet erbjuda barn en meningsfull fritid. Förutsättningar för att barnen skall uppleva fritiden som meningsfull är att verksamheten är trygg, rolig och stimulerande där lek och skapande får stort utrymme och formas utifrån barnens ålder, mognad, behov, intressen och erfarenheter. Det innebär att innehållet i verksamheten kommer att variera beroende på barnens erfarenheter, situation, intressen, skolans inriktning eller närmiljöns resurser. Det är viktigt att barnen får möjlighet att lära känna sin närmiljö och dess olika möjligheter. Genom att skapa kontakt och samverka med kommunens allmänna fritidsverksamheter för barn och ungdom samt med kultur- och

föreningslivet kan man uppmuntra och väcka intresse hos barnen att utveckla fritidsintressen som de senare kan delta i när de slutar på fritidshemmet (Skolverket 2007, s. 22-23).

Det står även att fritidshemmet ska fungera som ett komplement till skolan. Detta genom att verksamheten ska pågå under den skolfria tiden och erbjuda andra aktiviteter som inte finns i skolans verksamhet. Därmed får barnen andra erfarenheter och kunskaper som skapar ”mångsidighet, helhet och kontinuitet i barns utveckling och lärande.” (Skolverket 2007, s. 22). Det står även hur fritidshemspersonalen kan bidra till barns bildning.

Fritidshemspersonalen kan med sin kompetens tillföra ytterligare perspektiv. Med sin mer uttalade inriktning på barns sociala utveckling, välbefinnande, omsorg och på gruppen och dess sociala liv kan personalen i fritidshemmet vara ett värdefullt komplement i till exempel elevvårdsarbetet och i arbetet med att förebygga mobbning, trakasserier eller andra problem som kan uppstå inom barngrupper. Fler barn än de som är i fritidshemmet får då del av kompletterande pedagogiska metoder och innehåll (Skolverket 2007, s. 22).

Det är viktigt att personalen utformar verksamheten så att fritidshemmet kompletterar skolan både tids- och innehållsmässigt, erbjuder barnen en meningsfull, stimulerande och utvecklande fritid som är varierad och utgår från barnens behov och intressen och förenar omsorg och pedagogik som stödjer barnets fysiska, intellektuella, sociala och emotionella utveckling (Skolverket 2007, s. 22).

I de allmänna råden står det klart och tydligt att fritidshemmet ska erbjuda barn en meningsfull fritid och att det är viktigt. Att fritidshemmet kompletterar skolan genom att erbjuda detta. Dock står det inte hur personalen ska arbeta med uppdraget. Det innebär då att det är upp till dem själva att ta reda på vilka aktiviteter som ska planeras och genomföras för att barn ska uppleva deras tid på fritidshemmet som meningsfull.

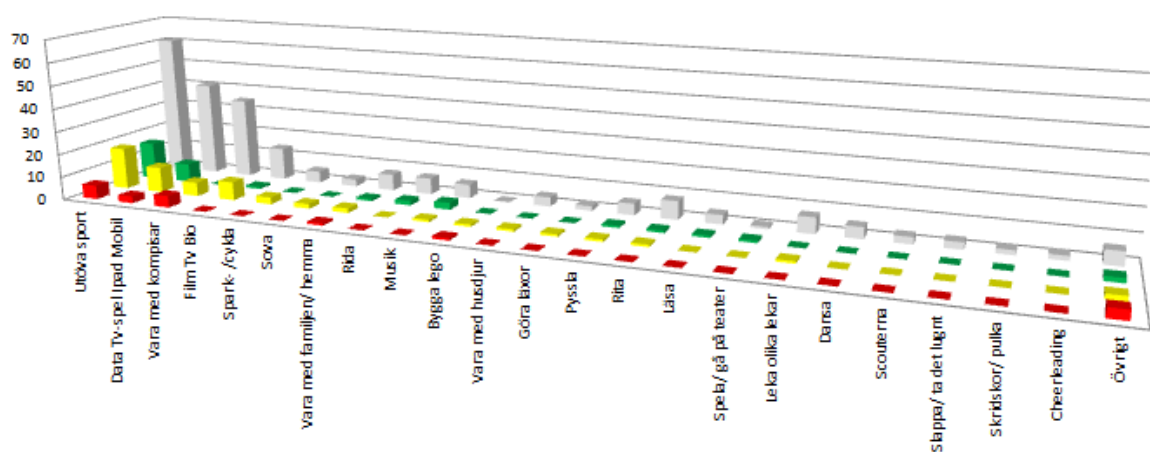
6. RESULTATPRESENTATION

6.1 Barnens enkätresultat.

Resultatet av barnens svar presenteras i fem kapitel där varje frågeställning i enkäten presenteras. Detta med hjälp av stapeldiagram för att betraktaren ska få en visuell bild av det som resultaten visar.

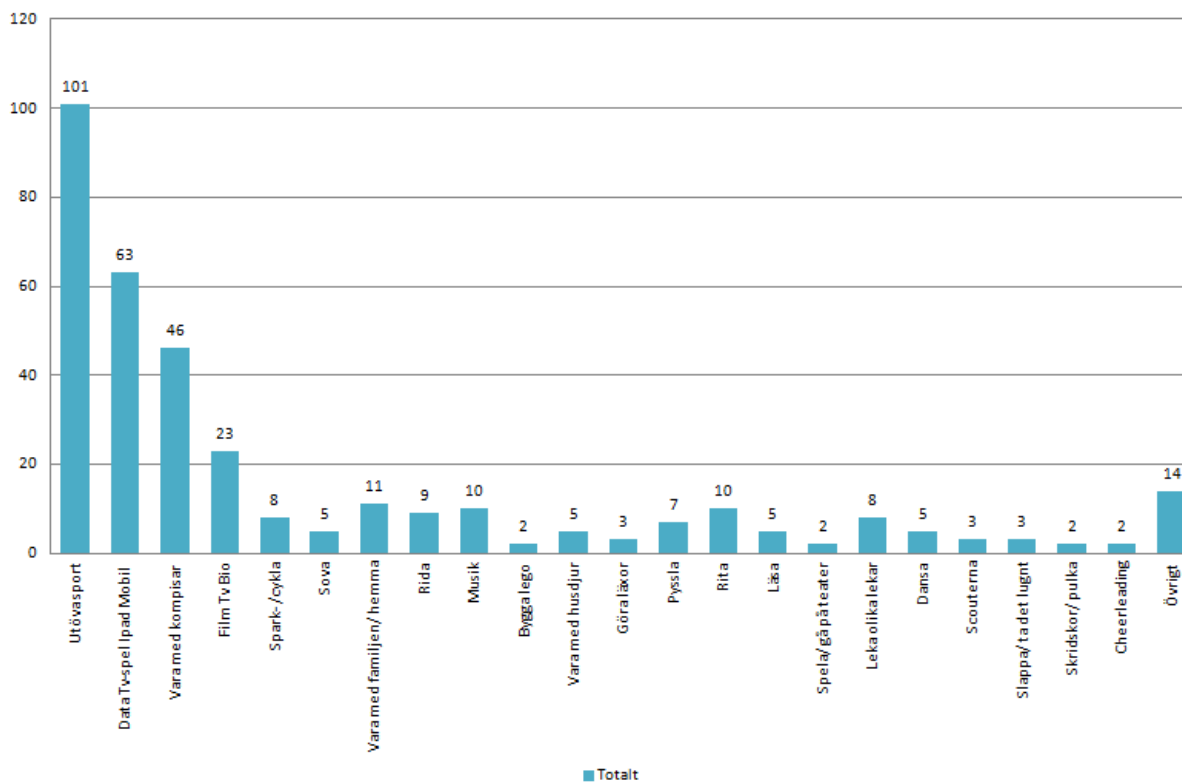
Enkätresultaten visas i två olika typer av stapeldiagram. Det ena beskriver vad individerna svarat beroende på vilken färg de har på sitt kort. Det andra visar den totala summan av vad alla mellanstadiebarn svarat, oberoende av färg på kort.

6.1.1 Vilka aktiviteter tycker du om att göra på din fritid när du är ledig?

	Utöva sport	Data Tv-spel Ipad Mobil	Vara med kompisar	Film TV Bio	Spark/cykla	Sova	Vara med familjen/ hemma	Rida	Musik	Bygga lego	Vara med husdjur	Göra läxor	Pyssla	Rita	Läsa	Spela/ gå på teater	Leka olika lekar	Dansa	Scouterna	Slappa/ ta det lugnt	Skridskor/ pulka	Cheerleading	Övrigt
■ Rött kort	6	3	5	0	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	4
■ Gult kort	18	11	6	8	3	2	2	0	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	2
■ Grönt kort	16	8	0	1	0	0	1	2	3	0	0	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	2
■ Öppen verksamhet	61	41	35	14	5	3	7	7	6	0	4	2	5	8	4	1	7	5	3	3	2	2	6

Resultatet visar att någon form av *sportaktivitet* är en fritidssysselsättning som är mest populär, oavsett färg på kort. På plats nummer två har sedan korten gult och grönt samt den öppna verksamheten svarat att *spela på/hantera data/ipad/mobil/tv* medan barn som har rött kort svarat att *vara med kompisar*. På plats nummer tre kommer sedan att *spela på/hantera data/ipad/mobil/tv* hos barn med röda kort, *titta på film/tv/bio* hos de gula korten, *utöva någon form av musikaktivitet* hos de gröna och *vara med kompisar* i den öppna verksamheten.

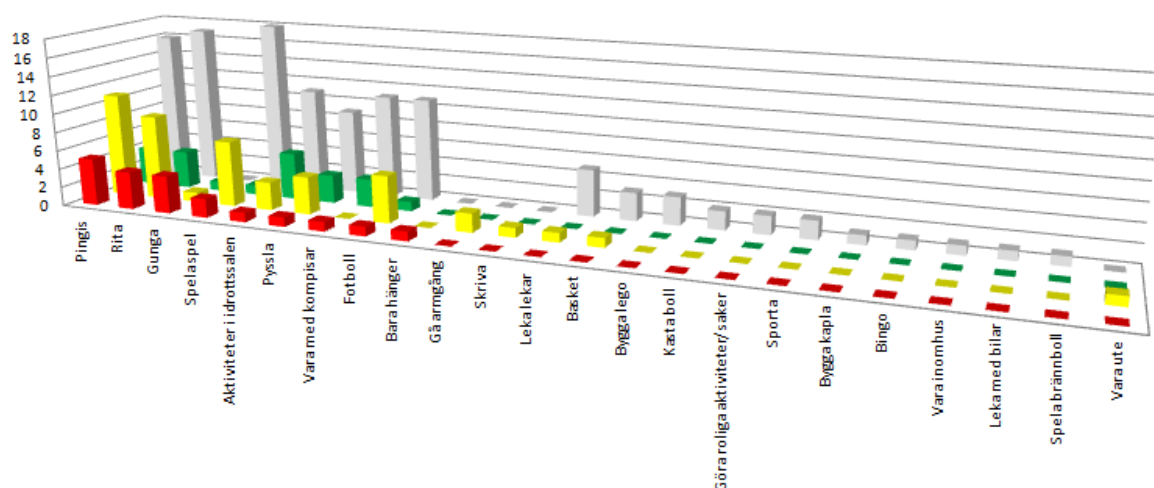

347 aktiviteter föreslogs totalt. Utöva någon form av *sportaktivitet* är den fritidssysselsättning som fått flest röster av dessa. De aktiviteter som också nämns många gånger och som fått minst tio röster är *spela på/hantera data/ipad/mobil/tv*, *vara med kompisar*, *titta på film/tv/bio*, *vara med familjen/vara hemma*, *rita* och utöva någon form av *musikaktivitet*.

Kategorin övrigt i båda diagrammen visar det minsta antalet aktiviteter, där enkom ett svar angavs. Dessa var:

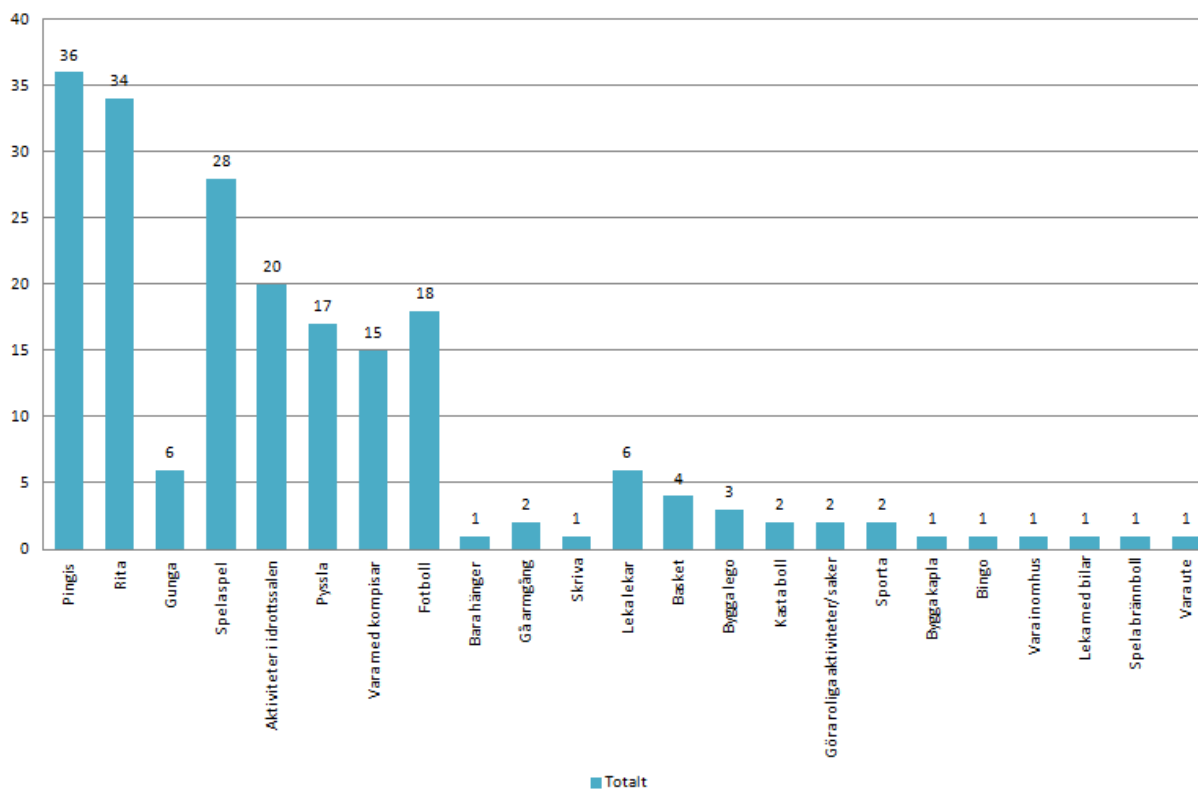
- Rött kort: *Åka någonstans, cirkusskola, klättra, gå ut till parken.*
- Gult kort: *Busa, gunga*
- Grönt kort: *Gå ut och gå, skriva.*
- Öppen verksamhet: *Titta på fotboll, vara på Ip, parkour, shoppa, gå till biblioteket, äta godis.*

6.1.2 Vilka aktiviteter tycker du om att göra på XXXX när du får bestämma själv?

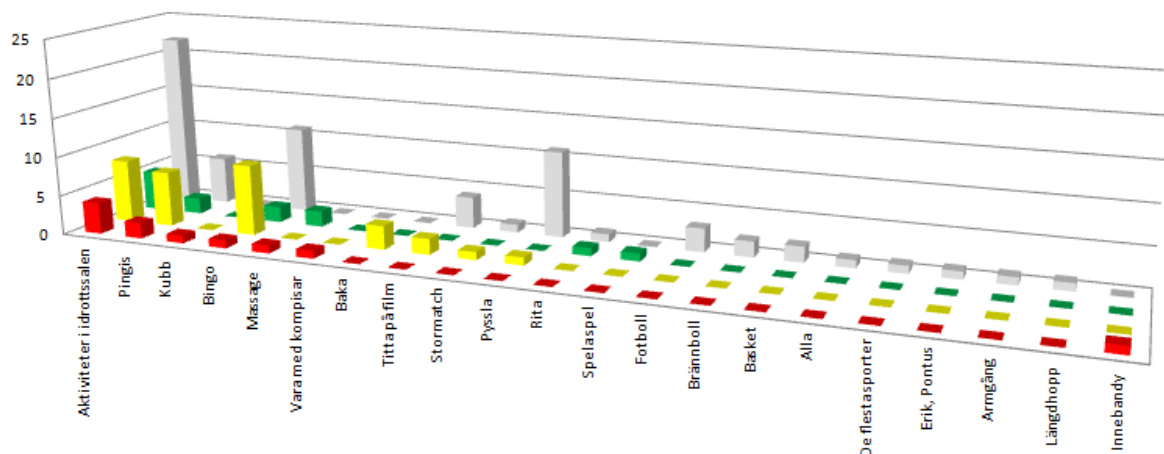
	Pingis	Rita	Gunga	Spelaspel	Aktiviteter i idrottssalen	Pyssla	Vara med kompisar	Fotboll	Barahänger	Gå armgång	Skriva	Leka lekar	Basket	Bygga lego	Kasta boll	Göra roliga aktiviteter/saker	Sporta	Bygga kapla	Bingo	Vara inomhus	Leka med bilar	Spela brännboll	Vara ute
Rött kort	5	4	4	2	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Gult kort	11	9	1	7	3	4	0	5	0	2	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Grönt kort	4	4	1	1	5	3	3	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Öppen verksamhet	16	17	0	18	11	9	11	11	0	0	0	5	3	3	2	2	2	1	1	1	1	1	0

De tre aktiviteter som angetts flest gånger hos barn med röda kort är *pingis*, *rita* och *gunga*. Hos de med gula kort är det också *pingis* och *rita*, men också *spela spel*. De gröna väljer precis som de röda, *pingis* och *rita*, men har också valt *aktiviteter i idrottssalen*. Hos den öppna verksamheten är *spela spel*, *rita* och *pingis* det som har fått högst röster.

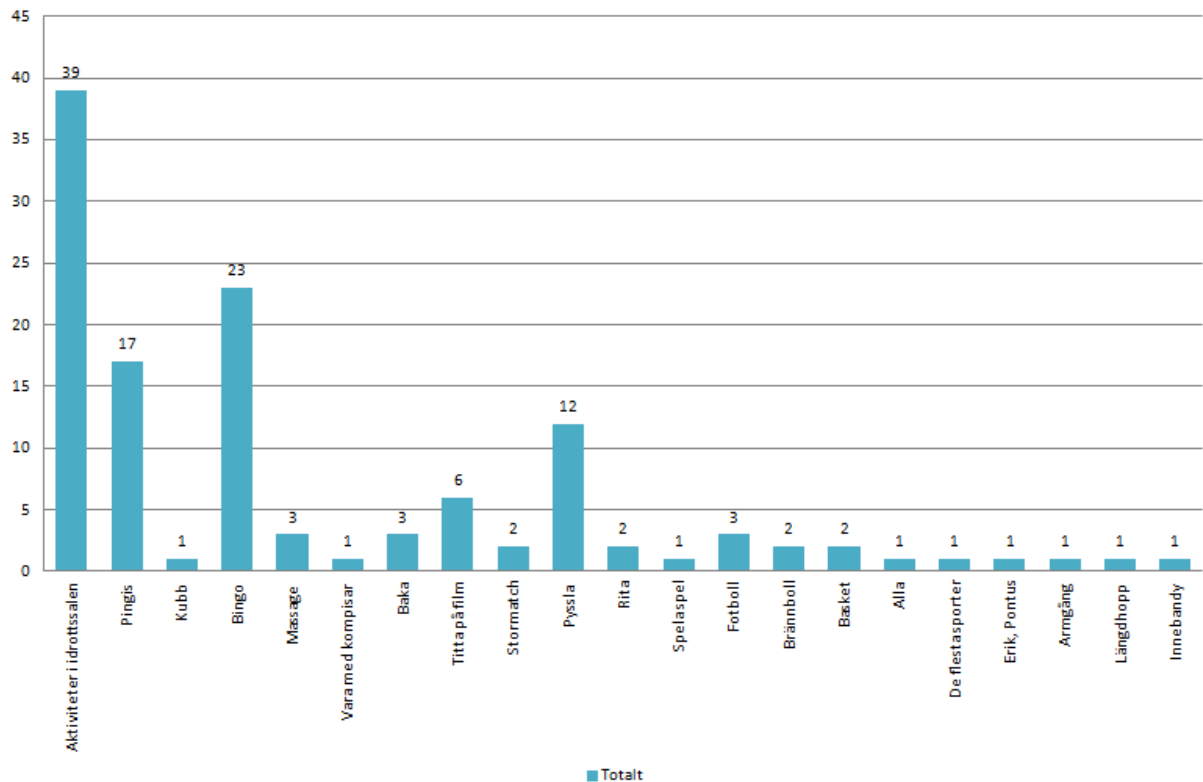
203 aktiviteter föreslogs totalt. *Pingis, rita, spela spel, aktiviteter i idrottssalen, fotboll, pyssla* och *vara med kompisar* är de aktiviteter som har fått störst antal röster. Förslag som angavs endast en gång var *bara hänger, skriva, bygga kapla, bingo, vara inomhus, leka med bilar, spela brännboll* och *vara ute*.

6.1.3 Vilka aktiviteter på XXXX brukar du vara med i när personal bestämt?

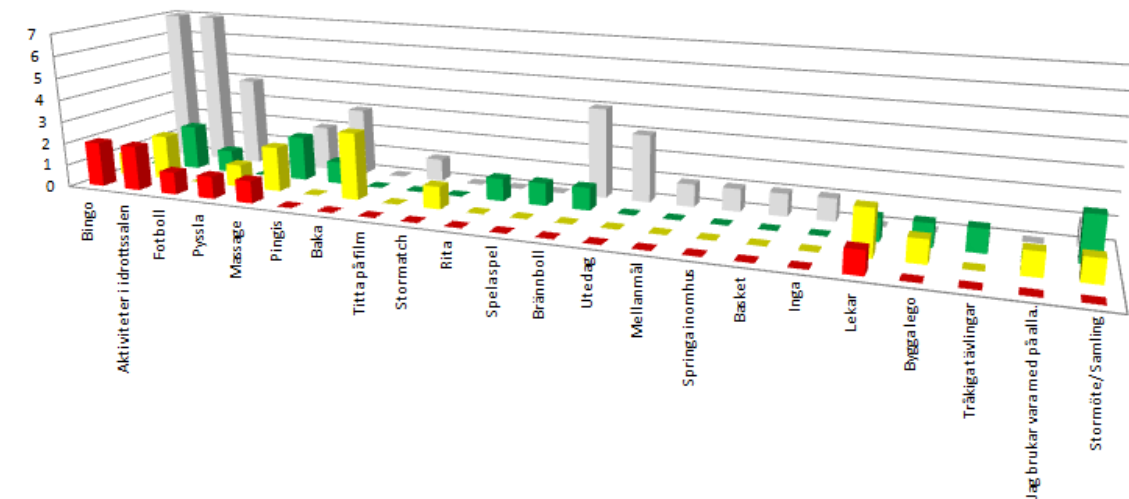
	Aktivitet i idrottssalen	Pingis	Kubb	Bingo	Massage	Vara med kompisar	Baka	Titta på film	Stormatch	Pyssla	Rita	Spelaspel	Fotboll	Brännboll	Basket	Alla	De flesta sporter	Erik, Pontus	Armgång	Längdhopp	Innebandy	
Rött kort	4	2	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Gult kort	8	7	0	9	0	0	3	2	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Grönt kort	5	2	0	2	2	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Öppen verksamhet	22	6	0	11	0	0	0	4	1	11	1	0	3	2	2	1	1	1	1	1	1	0

Aktiviteter i idrottssalen är det som är mest populärt förutom hos de med gula kort, där den infinner den sig som näst mest vald då *bingo* ligger i topp hos dem. En röst är lagd på *bingo* från de med röda kort medan den ligger som tvåa hos de gula och den öppna verksamheten. Barn med röda och gröna kort har valt *pingis* som sin tvåa medan den ligger på plats nummer tre hos öppna verksamheten och de med gula kort. *Pyssla* är även något som den öppna verksamheten också lagt flertalet röster på.

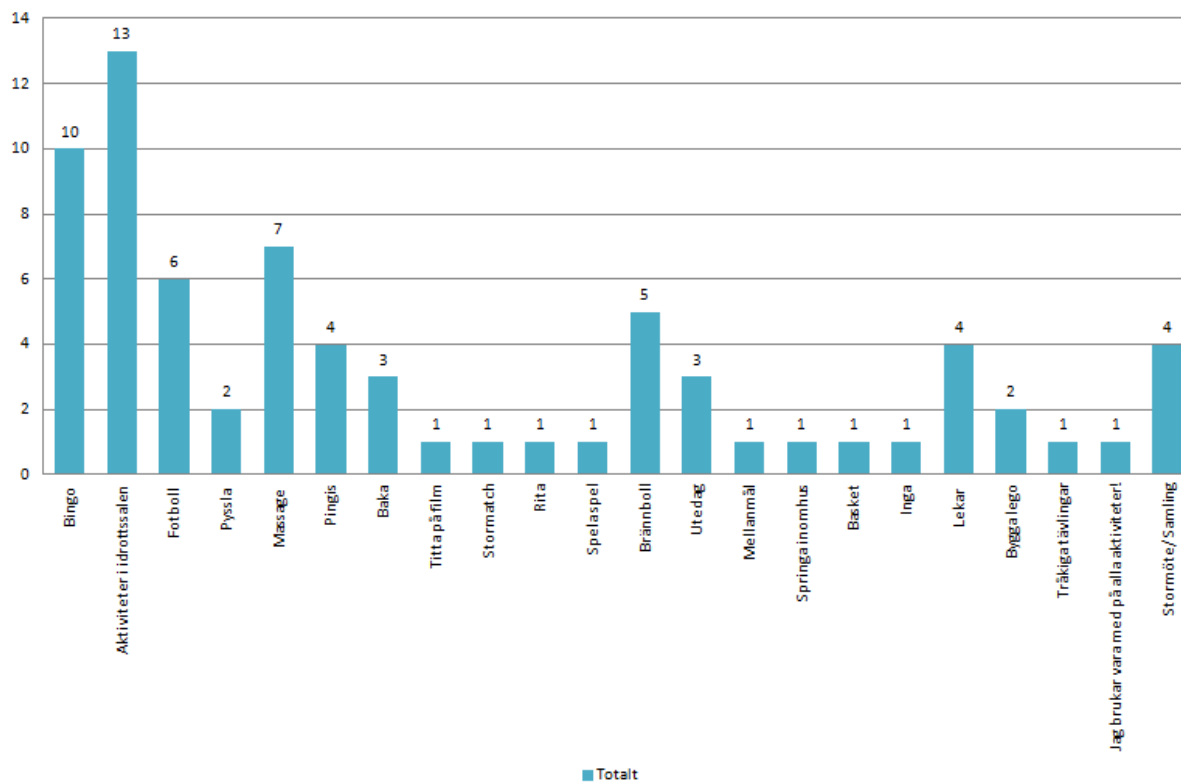
123 aktiviteter föreslogs totalt. *Aktiviteter i idrottssalen* är den som tydligt ligger först i valet av aktivitet som personal bestämt. På tur ligger sedan *bingo*, *pingis* och *pyssla* som de mest populäraste aktiviteter att sysselsätta sig med. *Titta på film* är också en aktivitet som fått flertalet röster.

6.1.4 Vilka aktiviteter på XXXX brukar du INTE vara med i när personal bestämt?

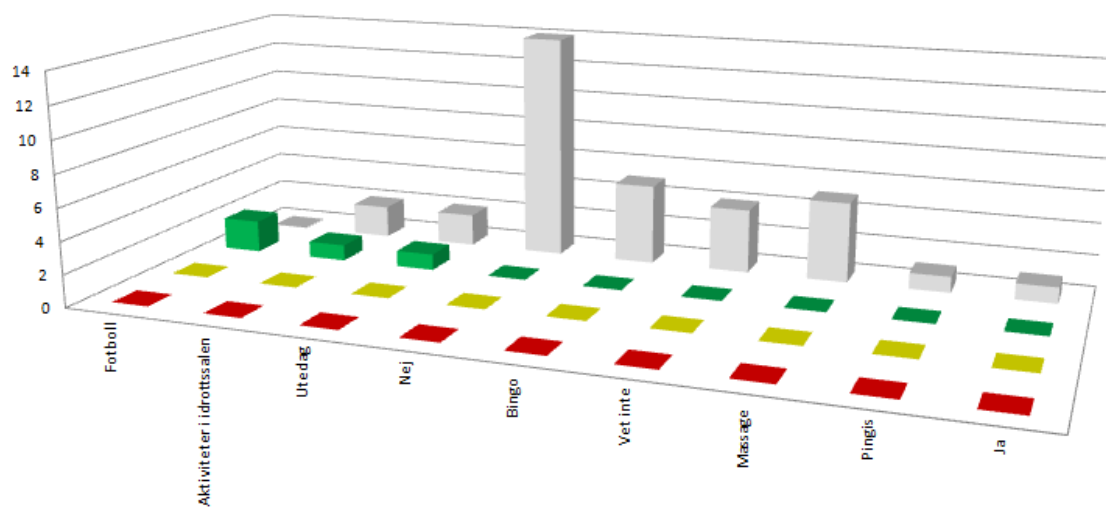
	Bingo	Aktiviteter i idrottssalen	Fotboll	Pyssla	Massage	Pingis	Baka	Titta på film	Stormatch	Rita	Spelospel	Brännboll	Utedag	Mellanmål	Springa inomhus	Basket	Inga	Lekar	Bygga lego	Tråkiga tävlingar	Jag brukar vara med på alla aktiviteter!	Stormöte/Samling
Rött kort	2	2	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Gult kort	1	2	0	1	2	0	3	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	2	1	0	1	1
Grönt kort	0	2	1	0	2	1	0	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	1	1	1	0	2
Öppen verksamhet	7	7	4	0	2	3	0	1	0	0	0	4	3	1	1	1	1	0	0	0	0	1

Diagrammet visar att *aktiviteter i idrottssalen* inte är populärt hos barn med röda och gröna kort, samt den öppna verksamheten. Hos de med gula kort ligger samma aktivitet på plats nummer två, och har istället *baka* som minst populär. *Bingo* ligger också på topp som minst populär hos de röda korten och den öppna verksamheten. *Fotboll*, *brännboll*, *pingis* och *utedag* är aktiviteter som också nämns flertalet gånger hos den öppna verksamheten.

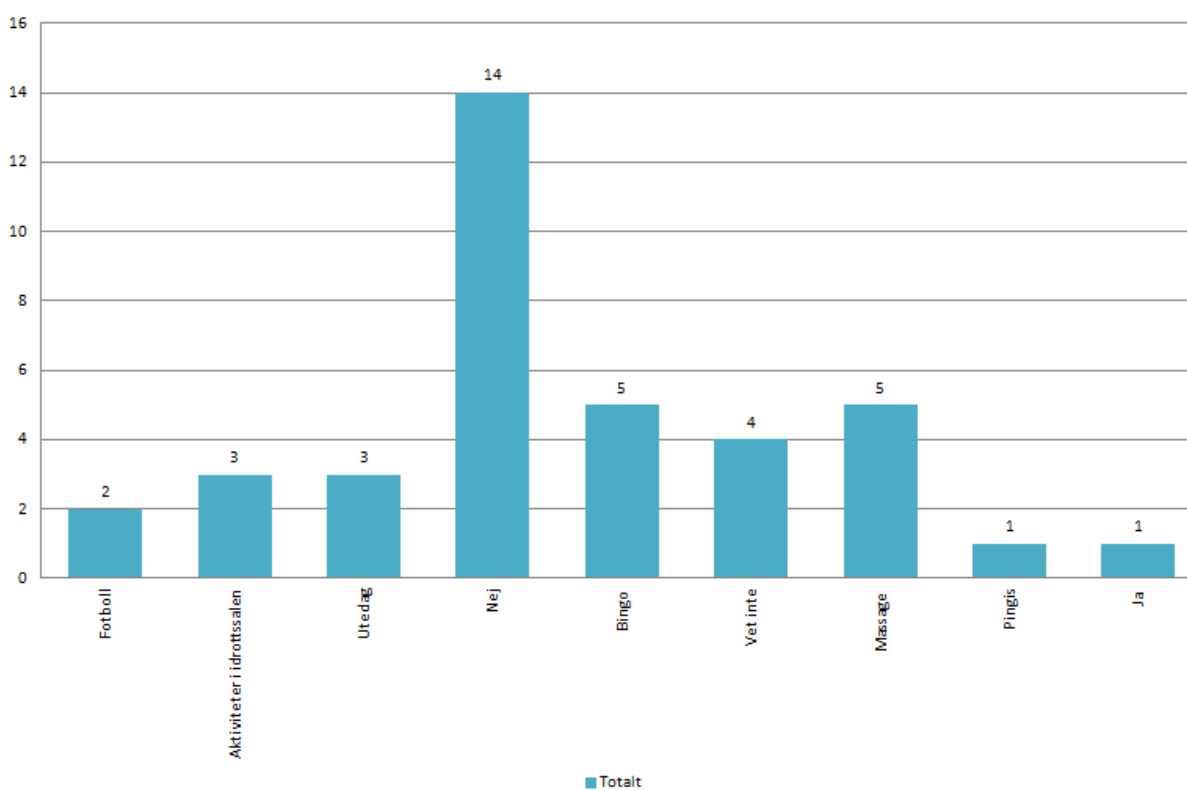
73 aktiviteter föreslogs totalt. Resultatet visar att *aktiviteter i idrottssalen* är det som är minst populärt att göra. Därefter nämns *bingo*, *massage*, *fotboll*, *brännboll*, *lekar*, *stormöte/samling*, *pingis*, *baka* och *utedag* minst tre gånger.

6.1.5 Finns det aktiviteter på XXXX som gör att du INTE väljer att vara där?

	Fotboll	Aktiviteter i idrottssalen	Utedag	Nej	Bingo	Vet inte	Massage	Pingis	Ja
■ Rött kort	0	0	0	0	0	0	0	0	0
■ Gult kort	0	0	0	0	0	0	0	0	0
■ Grönt kort	2	1	1	0	0	0	0	0	0
■ Öppen verksamhet	0	2	2	14	5	4	5	1	1

På denna fråga var det bara de med gröna kort och den öppna verksamheten som fick svara. Två röster gavs av barn med gröna kort på *fotboll*. Sedan fick *aktiviteter i idrottssalen* och *utedag* en röst vardera. Den öppna verksamheten angav *bingo* och *massage* som högsta anledningar att lämna fritidshemmet, dock fick svaret *nej* flest antal röster.

19 aktiviteter föreslogs totalt. Utöver dessa lades 14 svar på *nej*, som visar att flest röster inte gavs till någon aktivitet som anledning till att inte vara på fritidshemmet. De aktiviteter som dock nämndes var *bingo, massage, utedag, aktiviteter i idrottssalen, fotboll* och *pingis* (rangorning med största antalet först).

6.2 Personalens enkätresultat.

Vad innebär uppdraget för dig att ge barn en meningsfull fritid?

Här ger personalen ungefärligt likasinnade svar. De menade att det är viktigt i uppdraget att vara en vuxen som bryr sig om barnen och finnas till om de skulle behöva det, vara en god lyssnare. Att se till varje individ på det sätt som var och en av dem behöver. Detta för att kunna hjälpa dem igenom olika sorters svårigheter så att de mår bra och kan utvecklas för att kunna ha kul under sin vistelse på fritidshemmet. Att vara nära barnen genom att lyssna, förstå, hjälpa och se dem. Att ge dem inflytande i den planerade verksamheten.

Hur kan du på bästa sätt hjälpa barn till att få en så meningsfull fritid som möjligt? (Är det t.ex. viktigast att barnen lär sig något eller att de får göra det de tycker är kul?)

Svaren innebar att personalen skulle ta vara på barnens egna idéer i verksamheten och samtidigt visa dem nya. Att lyssna på vad de vill göra och låta dem testa olika saker inom rimliga gränser. Erbjud barnen nya och varierande aktiviteter och se till så att de också själva får bestämma vilka och genom detta använda sin fantasi. Att låta barnen få göra det de tycker är kul men att de samtidigt ska lära sig något av det. Att när aktiviteter ska genomföras måste de få vara med och bestämma. Det är också viktigt att hjälpa barn som inte har någonting att göra och få med dem i verksamheten, att de t.ex. har någon att leka med.

Hur kommer uppdraget till uttryck i din verksamhet? (T.ex. planerade aktiviteter)

På den här frågan svarade endast två stycken. Den ena personalen menade att verksamhetens innehåll består av olika planerade aktiviteter som barnen kan välja mellan. Den innehåller också tid till barns fria lek som är en viktig del i barns lärande. Den andra ansåg att det syns i verksamheten genom att personalen arbetar med lösningsinriktad pedagogik i alla aktiviteter.

Anser du att barn får ut mest av sin fria tid på fritidshemmet eller hemma? (Vad kan de t.ex. göra hemma som inte kan göras på fritidshemmet och tvärtom?)

I den sista frågan gavs en del oklara svar. Majoriteten antydde dock att huruvida ett barn ska få ut mest av sin fria tid beror på olika individuella omständigheter, som måste tas hänsyn till. Att det beror på barnets varierade möjligheter där olika barn spenderar olika mycket tid på fritidshemmet. Detta gör att vissa barn får det de behöver hemma och andra får det de behöver på fritidshemmet.

7. RESULTATANALYS & DISKUSSION

Jag vill börja detta kapitel med att knyta an min forskning med Blennerheds (2013) då vi gjort liknande undersökningar om barns fritid. Hennes studie syftade dock till vad barn ansåg att själva begreppet meningsfull fritid betydde, medan jag lagt fokus på vilka aktiviteter som är meningsfulla för dem att utöva. Hon fick fram i sin undersökning att om något ska vara meningsfullt så är det ”när man gör något, ofta tillsammans med andra, och att denna aktivitet skall för att vara meningsfull innehålla ett viss mått av nöjdhet och frihet att välja” (Blennerhed 2013, s. 53). Och det hon kom fram till tycker jag stämmer ganska bra överens med vad min undersökning resulterat i. Mer om detta i vidare läsning.

Redogörelse för barnens enkätresultat.

Jag tycker först och främst att det är relevant att poängtera att resultaten baserats på deltagare som har haft olika kunskaper om de olika frågorna beroende på hur mycket tid de vistats på det undersökta fritidshemmet. Detta är viktigt eftersom de barn som haft kort (de inskrivna) har tillbringat mycket av sin fritid på fritidshemmet medan de som tillhört den öppna verksamheten inte gjort det, vissa av dem inte alls. Antalet barn ifrån den öppna verksamheten var dessutom störst som med sin existens påverkat utfallen i alla totala diagramresultat. Min åsikt är att den totala summan definitivt hade fått ett annorlunda utfall om deltagarantalet av barn med kort hade varit högre eftersom de haft skilda uppfattningar i resultatet. I kapitel 6.1.2 visas ett exempel på detta. Frågan handlade om vad barnen tyckte om att göra på fritidshemmet när de fick bestämma själva. Fyra av barnen med röda kort svarade att de gillade att gunga medan de öppna barnen inte gav något svar alls.

Det är också relevant att titta på vilka frågor som har fått flest antal aktiviteter som svar eftersom utfallet av diagramresultaten har baserats på hur många förslag på aktiviteter som barnen angivit, inte på hur många barn som deltagit. Flest antal förslag har legat på de frågor som handlat om vilka aktiviteter som barnen gillar att utöva. Den fråga som fick flest antal förslag var den i kapitel 6.1.1 som handlade om vad barnen tyckte om att göra på sin fritid när de var lediga. Det var dock inte så konstigt eftersom det var en fråga som alla deltagare kunde besvara.

Minst antal förslag angavs i kapitel 6.1.4 och 6.1.5 som handlade om vilka aktiviteter barnen inte tyckte om att vara med i eller var anledning till att inte vilja vara på fritidshemmet. Dock

var det endast barn som fick gå hem själva som kunde svara på frågan, men många av dessa barn svarade inte heller. En tolkning av det låga antalet svar är att barnen hellre väljer att svara på frågor som handlar om vad de tycker om och att det finns mycket som de tycker om att göra, än vad de inte tycker om. En annan tolkning kan vara att de barn som inte har svarat anser att det inte finns aktiviteter som de inte brukar vara med i eller har som argument för att vilja lämna fritidshemmet. Av det resultat som dock framkom ifrån de båda diagrammen visar på att någon form av idrottsaktivitet är det som de inte väljer att delta i eller är anledning till att vilja lämna fritidshemmet. Detta tycker jag är intressant eftersom det framkommer i de andra diagrammen att detta är något som är mycket populärt att utöva hos många barn. Kanske är det då minoriteten av barn som har fått säga sin åsikt i dessa två frågor och att det inte alltid finns aktiviteter som tillfredsställer alla barns behov av att få en meningsfull fritid på fritidshemmet. Jag såg däremot också i enkäterna att några barn inte svarat en aktivitet som orsak till att lämna fritidshemmet. De svarade andra anledningar till varför de inte väljer att vara där. Dessa kunde vara ”Det borde finnas en tv, men det gör det inte”, ”Det är för litet rum”, ”Kompisar slutar så att det blir tråkigt” eller ”Det finns typ inget att göra där”. Detta tyder på att barnen ville uttrycka en annan typ av åsikt än den som jag ville ha svar på, där de ville få fram brister med verksamheten. Detta kan man då koppla till Anell och Bisenius (2009) undersökning som fick fram att fritidshemmet var ett ställe för barn där de fick göra det de ville (Anell och Bisenius 2009, s. 24). I min undersökning framkom motsatsen. Brister som visar att alla barn inte kan göra det de vill på fritidshemmet. Detta går också att koppla till den undersökning som gjordes av skolinspektionen (2010) som visade att kvalitet på fritidshemmen är försämrade, där mer arbete skulle kunna göras för att ge fler barn stimulans (Skolinspektionen 2010, se Barnombudsmannen rapporterar BR2010:01, s. 70).

Det som framkommit i resultatet av vilka aktiviteter som barn tycker om att göra på sin fritid när de är lediga är aktiviteter som kan jämföras med Medierådets undersökning om barns fritid (2010). Jag tycker att de stämmer bra överens med varandra, där liknande aktiviteter getts som förslag i båda undersökningarna. Det som visar på skillnader tror jag dock beror på att i Medierådets undersökning deltog barn i högre åldrar och därför har andra fritidssysselsättningar. Sedan har jag dessutom undersökt en mindre population som därmed inte framfört lika mycket information. De likheter som framkommer i båda resultaten är aktiviteter såsom att utöva någon form av sportaktivitet, träffa kompisar, vara med familjen, titta på tv, spela dator/tv-spel, läsa och göra läxor. Det fanns också aktiviteter som jag anser ligger mycket nära varandra i sysselsättning. I Medierådets resultat framkom det att barn

ägnade tid åt att umgås på sociala sajter, använda internet och lyssna på musik. I min undersökning framkom aktiviteterna hantera data/ipad/mobil och utöva någon form av musikaktivitet (som t.ex. att sjunga eller spela ett instrument) som jag tycker är ungefär samma typ av aktivitetssysselsättningar och kan därmed verifieras som likasinnade.

Diagramresultaten ifrån kap 6.1.1 och 6.1.2 visar på att utövanden av aktiviteter skiljer sig åt när det handlar om vilka som barnen själva väljer att göra när de är på fritidshemmet och vad de väljer att göra när de är lediga. Olikheterna visar att barnen utövar aktiviteter på fritidshemmet som de annars inte väljer att göra. Utanför fritids väljer de t.ex. att spela spel på datorn, titta på tv, vara med familjen och utöva någon form av musikaktivitet medan på fritidshemmet väljer de att t.ex. pyssla, spela brädspel och spela pingis. Likheter finns dock i vissa aktiviteter. Detta i att t.ex. rita, vara med kompisar och utöva olika former av idrottsaktiviteter.

Barnen väljer olika aktiviteter på fritidshemmet beroende på om de får bestämma själva eller om det är personal som valt aktivitet. Detta syns i en jämförelse mellan diagrammen i kapitel 6.1.2 och 6.1.3. Min bedömning av detta är att de aktiviteter som personal bestämt engagerar barn och innefattar sådana aktiviteter som de annars inte väljer eller kan göra. Dock visar resultaten också att vissa barn inte riktigt har kunskap om vilka aktiviteter som de bestämmer över själva och vilka aktiviteter som personalen bestämt. Detta syns då det förekommit samma aktiviteter som svar i båda diagrammen. Kanske kan det också vara så att barnen har tolkat och baserat svaren på att de faktiskt alltid får bestämma själva om de ska vara med eller inte, även om det är en personal som leder aktiviteten.

Redogörelse för personalens enkätresultat.

Efter att ha summerat personalen enkäter kunde jag se att de följer det som står i Skolverkets allmänna råd för fritidshem. Att personalen ska utforma verksamheten så att den ”erbjuder barnen en meningsfull, stimulerande och utvecklande fritid som är varierad och utgår från barnens behov och intressen och förenar omsorg och pedagogik som stödjer barnets fysiska, intellektuella, sociala och emotionella utveckling” (Skolverket 2007, s. 22). Dock var det bara fem personer som svarade, men som kompletterade varandra ganska bra i de sammanlagda svar som angavs. De menade att uppdraget med att ge barn en meningsfull fritid går ut på att se barnen på ett individuellt plan och skapa en verksamhet med aktiviteter som baseras på deras intressen samtidigt som de hjälper dem i deras olika kunskapsutveckling och

individuella behov. Detta genom att barnen får välja att utföra de aktiviteter de själva bestämt och de som personalen erbjuder. Att de genom detta får lära sig något samtidigt som de har kul. De ska alltså få det inflytande i verksamheten som de behöver och personalen hjälper dem med det. Då personalen svarar att barnen ska få detta inflytande i sin fritidshemsvistelse och att detta innebär att de ska vara med och bestämma anser de liksom Gustavsson (2014) att barnen genom detta ska vara delaktiga i verksamheten. Att inflytandet sker genom att lyfta barnens åsikter för att få fram kunskap om vad de själva anser vara centralt för att få en meningsfull fritidshemsvistelse. Att de ska vara med och fatta beslut som handlar t.ex. om var de ska vara och vad de ska göra (Gustafsson 2014, s. 23-24).

De som deltog svarade på alla frågor förutom den som handlade om hur uppdraget ger sitt uttryck i verksamheten. På den svarade bara två stycken. Jag hade förväntat mig i denna fråga att det skulle framkomma olika typer av förslag på aktiviteter men det gjorde det inte. Dock svarade en personal att de planerar olika aktiviteter som barnen får välja mellan och att verksamheten också består av fri tid där barnen får göra det de vill. Personalen skrev också att den fria tiden var viktig, men inte varför. Att verksamheten ska bestå av olika typer är då min tolkning av detta svar. Det som är ledande av personal och det som är ledande av barn.

I den sista frågan i personalenkäten som handlade om barn får ut mest av sin fria tid på fritidshemmet eller hemma gav ingen av personalen ett klart svar. De problematiserade istället frågan genom att förklara att det berodde på individuella omständigheter. Huruvida ett barn får ut mest av sin fria tid hemma eller på fritidshemmet är ju beroende på dennes situation. Och här ges ett bra exempel på att den deltagande personalen förstått uppdraget.

7.3 Metoddiskussion

Jag kan i efterhand besviket konstatera att personal och barns deltagande i undersökningen var för litet för att en generalisering skulle vara möjlig av den information som framkom (Patel & Davidson 2003, s. 111-112). Dock blev resultatet baserat på barn och personals egna åsikter som genom denna undersökning fick dokumenteras. Det blev i slutändan en av studiens styrkor.

Jag kan konstatera att jag valde en bra metod till att undersöka på kort tid vad en stor mängd barn anser vara meningsfullt att ägna sin fritid åt. Enkäter är bra till att undersöka denna typ av frågor och när man vill ha mätbara svar. De problem som jag dock stötte på vid

transkriberingen av materialet var att jag ibland såg att (dock ett fåtal barn) missförstod frågorna i enkäten eller svarade något annat än det som jag utifrån ett vuxenperspektiv ville få fram. Barnen svarade helt klart det de själva ville som sedan blev ett resultat baserat helt på svar utifrån deras egna perspektiv.

Då jag skulle undersöka huruvida personalen såg på sitt yrkesuppdrag kan jag konstatera att jag fått fram svar som gagnat min undersökning. Vid transkriberingen av enkäterna såg jag dock att mer information hade lyft undersökningen snäppet högre. Denna forskning hade kunnat göras genom gruppintervjuer där personalens åsikter hanterats i verbal form, så att deras personliga berättelser hade kommit fram (Börjesson & Palmblad 2007, s.17). Jag hade dessutom kunnat ställa följdfrågor till de svar de angav (Patel & Davidson 2003, s. 84). De hade också tillsammans kunnat hjälpa varandra med att tolka, sätta ord på och förstå uppdraget med att ge barn en meningsfull fritid. Det negativa med detta hade dock varit att jag med min närvaro kunnat påverka deltagarna så att de kanske svarat det som de trodde att jag eller andra ville höra. En maktsituation kan då ha ägt rum (Ahrne & Svensson 2011, s. 51). De hade också kanske varit rädda för att svara fel, att det funnits några som inte vågat säga vad de tycker inför andra eller att inte alla fått lika mycket talutrymme. Genom anonyma enkäter kunde även de svara helt utifrån deras perspektiv som fritidshemspersonal. Det hade nog dessutom varit svårt att samla dem om man jämför med hur många det var som fyllde i enkäten, eftersom deltagandet baserades på frivillighet.

7.4 Mina slutsatser

Innan undersökningen så trodde jag att många mellanstadiebarn tillbringar mycket av sin eftermiddagstid på fritids. Till min förvåning visade det sig på detta fritidshem att de som har valet (som får gå hem själva) väljer att inte tillbringa sin fritid där. Resultaten från enkäterna visade dock att majoriteten av de som inte väljer att vara på fritidshemmet inte tycker att det har med utbudet aktiviteter att göra. De har helt enkelt något annat för sig.

Enkäterna visade att barnen var bra på att föreslå aktiviteter som de sysselsätter sig med på sin fritid, vare sig de tillbringar sin tid på fritidshemmet eller när de är lediga. De aktiverar sig med liknande, men också skilda, saker på fritids som de gör utanför. Jag kan därmed konstatera att de barn som tillbringar tid på både fritidshemmet och hemma kan ta del av olika utbud av aktiviteter. De får möjligheten att göra vissa saker när de är på fritidshemmet och andra saker när de är inte är där.

Vissa aktiviteter föreslogs dessutom mer än andra. På så sätt har jag bedömt att olika aktiviteter är mer populära än andra att utföra på de skilda platserna. De likasinnade svaren som föreslagits i fritidshemsverksamheten anser jag också att de inte enbart är valda pga. popularitet eftersom svaren tyder på att det finns vissa begränsningar i valet för vad som kan göras. Utanför fritidshemmet är det mer fritt för barnen att välja. De får dock inte samma sorts aktivitetserbudanden som de får på fritidshemmet. Min bedömning blir då att vissa aktiviteter väljs på fritidshemmet för att de annars inte utövas.

Att aktivera sig med någon form av idrottsaktivitet är något som jag genom undersökningen sett är en stor del av många av dessa barns vardag och sysselsätts med oavsett var de befinner sig. På fritidshemmet utförs det i den fria leken likväl som i de personalstyrda aktiviteterna. Dock stod den aktiviteten också högst på listan av de fritidshemsaktiviteter som barnen inte föredrog. Detta visar på att alla aktiviteter inte kan passa alla utan individen har olika intressen. Och med enkäternas hjälp har alla barn fått säga sitt.

Min bedömning av hur personalen tolkar uppdraget om att ge barn en meningsfull fritid är jämförelsevis detsamma som står i Skolverkets allmänna råd. Enkäterna visar på att personalen ger barnen inflytande utifrån individuella aspekter. Detta genom att barnen själva får bestämma vad de vill göra samt erbjuda olika ledarledda aktiviteter, som ska bidra till kunskapsutveckling på olika plan. Aktiviteter som ska vara roliga och ge lärdom och som barnen har inflytande i genom medbestämmande. Dock är det individuellt och det är upp till personalen att ta reda på vad det enskilda barnen vill och behöver så att de kan få en meningsfull fritid genom sin fritidshemsvistelse.

Jag kan konstatera att personalen vet vad som krävs av dem i sitt yrkesuppdrag men jag kan tycka att det också viktigt att vara delaktig i barns fria lek och vad de gillar att aktivera sig med utanför fritidshemmet för att kunna ta reda på vad de vill sysselsätta sig med. Detta genom att de därefter kan planera verksamheten. Mina förhoppningar är att min undersökning ska kunna fungera som ett sådant underlag. Att det ska kunna användas till utvecklingsarbete inom området. Därmed har jag gjort ett arbete som visar på barns olika fritidssysselsättningar och som kan användas som verktyg i verksamheten.

7.4 Nya forskningsfrågor

Efter att jag genomfört min undersökning började jag fundera på vilka mer uppdelningar av barn som skulle kunna göras för att kunna se fler skillnader av barns fritidssysselsättningar. Då Medierådet (2010) gjorde en uppdelning mellan könen såg jag att detta skulle kunna vara relevant att utveckla i min undersökning. Något liknande skulle kunna göras på samma fritidshem där kategorier som kön skulle visa på vilka aktiviteter som de olika väljer/inte väljer att utöva. Nya forskningsfrågor skulle då kunna vara följande:

Vilka aktiviteter väljer barnen beroende på kön under sin fritidshemsvistelse och vad kan denna uppdelning bero på?

Är stereotypa könsmonster något som personalen försöker förebygga i sitt yrkesuppdrag?
Om ja, på vilket sätt?

8. KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING

Ahrne, Göran & Svensson, Peter (red) (2011). *Handbok i kvalitativa metoder*. Liber.

Andersson, Christian och Svensson, Linus (2011). "Det är klart man tittar med fritidspedagogögon, men det är ju ändå deras lek." - *En kvalitativ studie av fritidspedagogers förhållningssätt till lek*. Examensarbete Högskolan Kristianstad (Elektronisk) Tillgänglig: <<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:495410/FULLTEXT01.pdf>> (141106)

Anell, Maria och Bisenius, Fredrik (2009). *Fritidsklubben En studie om hur barn i årskurs 5 och fritidsledare på en skola i Stockholm upplever fritidsverksamheten* Examensarbete Stockholms universitet (Elektronisk) Tillgänglig <<http://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:352853/FULLTEXT01.pdf>> (141107)

Arnér, Elisabeth & Tellgren, Britt (2006). *Barns syn på vuxna – att komma nära barns perspektiv*. Lund: Studentlitteratur.

Aspán, Margareta (2009). *Delade meningar. Om värdepedagogiska invitationer för barns inflytande och igenkännande*. Stockholm: E-print. Citerar Korczak, Janusz (2002). *Barnets rätt till respekt*. Stockholm: Natur och Kultur.

Balldin, Jutta (2003). Fri tid men ingen fritid – gymnasieelevers berättelser om att disponera sin egen tid. I: Banér, Anne (red.) *Barns fritid*. Stockholm: Centrum för barnkulturforskning.

Barnombudsmannen rapporterar BR2010:01. *Upp till 18 – fakta om barn och ungdom*. Stockholm: Fritzes. Citerar Medierådet (2010) *Ungar & Medier*.

Barnombudsmannen rapporterar BR2010:01. *Upp till 18 – fakta om barn och ungdom*. Stockholm: Fritzes. Citerar Skolinspektionen (2010) *Kvalitet i fritidshem*. Rapport 2010:3.

Barnombudsmannen rapporterar BR2010:01. *Upp till 18 – fakta om barn och ungdom*. Stockholm: Fritzes. Citerar Skolverket (2008) *Barn och personal i fritidshem*. PM 2009-05-08; Skolverkets statistik.

Blennerhed, Carin (2013). *Fritid i fritidshem. En etnografisk studie kring beskrivningar av meningsfull fritid, fritidshemmets innehåll och meningserbjudande*. Examensarbete Göteborgs universitet (Elektronisk) Tillgänglig: <https://gupea.ub.gu.se/bitstream/2077/35506/1/gupea_2077_35506_1.pdf> (141104)

Börjesson, Mats & Palmblad, Eva (red) (2007). *Diskursanalys i praktiken*. Stockholm: Liber.

Gustafsson, Christina (2014). *Ett fritidshem för alla barn: Barns perspektiv på delaktighet, relationer och meningsfull fritid*. Examensarbete Lindköpings universitet (Elektronisk)

Tillgänglig: <<http://liu.diva-portal.org/smash/get/diva2:755141/FULLTEXT01.pdf>> (141104)

Hwang, P. & Nilsson, B. (2011). *Utvecklingspsykologi*. Stockholm: Natur och kultur.

Jensen, Elsebeth, Løw, Ole och Zetterström, Gun (2011). *Pedagogiskt ledarskap: Om att skapa goda relationer i klassrummet*

Kylén, Jan-Axel (2004). *Att få svar*. Stockholm: Bonnier.

Olsson, Katarina och Pousette, Linda (2006). *Meningsfull fritid: en undersökning om vad barn i tredje klass i Fagersta gör på sin fritid*. Examensarbete Örebro universitet

(Elektronisk) Tillgänglig:

<<http://oru.divatal.org/smash/get/diva2:136740/FULLTEXT01.pdf>> (141104)

Patel, Runa. & Davidson, Bo (2003). *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Selberg, Gunvor (2001). *Främja elevers lärande genom elevinflytande*. Lund: Studentlitteratur.

Skolverket (2007). *Allmänna råd och kommentarer. Kvalitet i fritidshem*. Stockholm: Fryklunds

Skolverket (2011). *Fritidshemmet – en samtalsguide om uppdrag, kvalitet och utveckling*. Stockholm: Fritzes.

Skolverket (2011). *Lgr 11*. Stockholm: Edita.

Sveriges riksdag (odat.). *Skollag (2010:800) 14 kap, 2 §*. (Elektronisk) Tillgänglig:

<http://www.riksdagen.se/sv/Dokument-Lagar/Lagar/Svenskforfattningssamling/Skollag-2010800_sfs-2010-800/#K14> (2014-10-14)

Trost, Jan (1986). *Låt oss göra en enkät*. Stockholm: de Besche-Nilsson Offsettryck.

Unicef Sverige (odat.) *Barnkonventionen*. (Elektronisk) Tillgänglig:
<<http://unicef.se/barnkonventionen/las-texten#full>> (2014-10-14)

Öhman, Margareta (2011). *Det viktigaste är att få leka*. Stockholm: Liber.

Appendix.

Brev till föräldrar.

Enkät fritidshemspersonal.

Enkät mellanstadieelever

Till föräldrar som har barn på mellanstadiet.

Hej!

Jag heter Josefin Ryd och arbetar på XXXXXXXX fritidshemsavdelning XXXXX. Kanske känner ni igen mig då jag haft nöjet att träffa många av era barn då de gick på lågstadiet!? Parallellt med mitt arbete har jag de senaste två åren studerat på Södertörns högskola, då jag läser till lärare med inriktning mot fritidshem. Just nu är jag föräldraledig från skolan men inte ifrån studierna. Jag har precis börjat med min c-uppsats och det är därför jag kontaktar er föräldrar.

Jag har valt som ämne för min uppsats att skriva om barns meningsfulla fritid, då fritidshemmen ska erbjuda det i sin verksamhet. Detta innebär att jag vill undersöka vad era barn anser vara meningsfullt att göra på sin fritid, utifrån deras perspektiv. Fokus kommer att ligga på fritidshemsavdelningen XXXXXXXX där jag ska använda mig av enkäter för att kunna ta reda på era barns åsikter. Undersökningsfrågorna är följande:

- Vad tycker barnen om att göra på sin fritid?
- Vilka aktiviteter, som fritidshemmet erbjuder, tycker barnen om att delta i/ inte delta i?
- Vilka aktiviteter gör att vissa barn väljer att inte vara på fritids och vilka gör att de vill vara där? (Gäller de som får gå hem själva)

Det är frivilligt för barnen att vara med i undersökningen och de får avbryta sin medverkan när de så önskar. De som väljer att delta behandlas med anonymitet. All information kommer att behandlas konfidentiellt, dvs. att inget barn kan spåras till undersökningen. All information kommer enbart att användas i denna uppsats. Dock vill jag att skolan ska kunna ta del av resultatet av undersökningen för att sedan använda informationen i sitt arbete med att utveckla fritidshemsverksamheten.

Om ni har några frågor eller inte vill att era barn deltar är det bara att kontakta mig. Dock senast måndagen den 4 november eftersom jag efter det börjar med undersökningen.

Med vänliga hälsningar

Josefin Ryd

Mail arbete: XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Mail student: josefin01.ryd@student.sh.se

Tel: XXXXXXXXXXXX

Enkät fritidshemspersonal.

Ett stort uppdrag som fritidshemmet har är att ge barnen en meningsfull fritid. I de allmänna råden för fritidshem står det att personalens arbete ska styras av följande:

Det är viktigt att personalen utformar verksamheten så att fritidshemmet kompletterar skolan både tids- och innehållsmässigt, erbjuder barnen en meningsfull, stimulerande och utvecklande fritid som är varierad och utgår från barnens behov och intressen och förenar omsorg och pedagogik som stödjer barnets fysiska, intellektuella, sociala och emotionella utveckling (Skolverket 2007, s. 22).

I och med detta så har personalen ett stort ansvar vad gäller att utforma verksamheten utefter dessa direktiv. Därför vill jag ställa dessa frågor för att se hur fritidshemspersonalen på din arbetsplats tolkar detta uppdrag.

Vad innebär uppdraget för dig att ge barn en meningsfull fritid?

Hur kan du på bästa sätt hjälpa barn till att få en så meningsfull fritid som möjligt? (Är det t.ex. viktigast att barnen lär sig något eller att de får göra det de tycker är kul?)

Hur kommer uppdraget till uttryck i din verksamhet? (T.ex. planerade aktiviteter)

Anser du att barn får ut mest av sin fria tid på fritidshemmet eller hemma? (Vad kan de t.ex. göra hemma som inte kan göras på fritidshemmet och tvärtom?)

Enkät mellanstadieelev.

Vem är du? Sätt X i en av rutorna.

- Jag har rött kort på XXXXXX och får endast gå hem med förälder.
- Jag har gult kort på XXXXXX och får gå hem själv genom överenskommelse med förälder.
- Jag har grönt kort på XXXXXX och får gå hem själv när jag vill.
- Jag tillhör öppna verksamheten och bestämmer själv om jag ska vara på XXXXXX eller inte.
-

Frågor.

Vilka aktiviteter tycker du om att göra på din fritid när du är ledig?

- 1.
- 2.
- 3.

Vilka aktiviteter tycker du om att göra på XXXXXX när du får bestämma själv?

- 1.
- 2.
- 3.

Vilka aktiviteter på XXXXXX brukar du vara med i när personal bestämt?

- 1.
- 2.
- 3.

Vilka aktiviteter på XXXXXX brukar du INTE vara med i när personal bestämt?

- 1.
- 2.
- 3.

Fråga till dig som har grönt kort på XXXXXX och tillhör öppna verksamheten.

Finns det aktiviteter på XXXXXX som gör att du INTE väljer att vara där?

- 1.
- 2.
- 3.